

Történelem – földrajz
(filozófia, társadalomismeret)
munkaközösség
2017/2018

A munkaközösség tagjai

Név	szakok	Mióta tanít a Szerb Antal Gimnáziumban
Bognárné Montovay Ildikó*	Biológia – földrajz	1984
Inotai István	Történelem – könyvtár	1985
Kissné Korbela Andrea	Magyar – történelem	1997
Lehoczki György*	Földrajz – történelem	1992
Maácz László*	Magyar – történelem	1993
Matula Gabriella	Magyar – történelem	2000
Rubint István	Történelem - portugál	2002
Dr. Szepesi Gábor	Földrajz – történelem	2002
Tagai Edina	Olasz nyelv - történelem	2016
Vigh Hajnalka*	Magyar – történelem	2001

A történelem – földrajz munkaközösség az intézmény népesebb szakmai közösségei közé tartozik.

*Jól mutatja az iskolához való kötődést, hogy többen is (Bognárné Montovay Ildikó, Lehoczki György, Maácz László, Vigh hajnalka) egykori Szerb Antal-os diákból lettek gimnáziumunk tanárai.

Történelemoktatás

Mivel gimnáziumunkban négy-, öt- és hatévfolyamos képzés folyik, az egyes képzési formákhoz igazítottuk a haladás ütemét és a tanmeneteket.

Orientációs csoportok

A 9. és 10. évfolyam számára heti egy órában választható képzési forma az orientáció. Itt a törzsanyaghoz lazábban kapcsolódó témákat dolgozunk fel, a tanulók aktív bevonásával. Tartalma, tematikája nagyban függ a tanár, sőt a diákok érdeklődésétől; például egy-egy ország történelmének korszakai, híres történelmi személyek életrajzai, a világtörténelem nagy csatái, vagy – az utóbbi években kialakított gyakorlat szerint – múzeumlátogatások, kirándulások, időnként filmvetítések, majd a film elemzése, megbeszélése.

Emelt szintű csoportok

A 11. és 12. évfolyamon elsősorban az emelt szintű érettségire készülő diákok számára ajánlott ez a képzési forma. Az alap óraszám itt kiegészül heti 3 plusz órával, ezeken lehetőség nyílik az érettségire (különösen az emelt szintre) való felkészülésre, mind az írásbeli vizsgára, mind a szóbelire.

Ezen kívül – a „kompetenciaközpontúság” jegyében – forráselemzésekre, valamint filmvetítésekre és azok közös megbeszélésére is jut idő.

Vizsga történelemből

A 11. év végén minden diák vizsgát tesz az előző évek tananyagából. A vizsgát 1995-től vezettük be, célja az érettségire való felkészülés. Eredetileg csak szóbeli részből állt, 2006-tól (az új érettségi követelményeinek megfelelően) kiegészítettük írásbelivel.

Az írásbelire általában március folyamán kerül sor, a szóbelire pedig májusban, amikor az érettségizők a történelem írásbelit írják. **A 2017/18-es tanévben az írásbeli vizsga időpontja 2018. március 22., 1-2. óra**

Az írásbeli feladatsor 10-12 kisebb, teszt jellegű feladtból, valamint egy egyoldalas esszé megírásából áll, mindegy 2 tanóra áll a diákok rendelkezésére.

A szóbelin 20-22 tételből egyet húznak a diákok, ezt kell kifejteniük egy kb. 30 perces felkészülés után, mintegy 10-12 percben. E szóbeli tételket a tanév elején, szeptember 15-ig megkapják a diákok. Külön érdekesség, hogy 2017-től az érettségien társadalomismereti tételek is lesznek, ezért már a 11.-es vizsga részeként is szerepel a mai Magyarország, valamint az Európai Unió. (Ezt társadalomismeret keretében tanulják a 11.-esek.) **A szóbeli vizsga időpontja 2018. május 8., 12 óra.**

A 11.-es vizsga szóbeli tételei 2017/2018-es tanévre:

- 1) Károly Róbert gazdaságpolitikai reformjai
- 2) A földrajzi felfedezések és hatásaik (a korai kapitalista gazdaság jellemzői)
- 3) Az ipari forradalmak legjelentősebb területei és főbb találmányai, a gyáripar kezdetei
- 4) A középkori város
- 5) A 18. századi Magyarország demográfiai, etnikai társadalmi viszonyai
- 6) Szent István és a magyar államalapítás
- 7) Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatának alapkérdései
- 8) A kereszténység létrejötte és főbb tanításai
- 9) A reformáció lutheri és kálvini irányzata
- 10) A tatárjárás és a második honalapítás
- 11) Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc: az áprilisi törvények tartalma, jelentősége.
- 12) Magyarország a XVI. században: a várháborúk eseményei (1541 – 1568)
- 13) Az athéni demokrácia működése
- 14) A középkori európai társadalom: a hűbériség és a jobbágyság jellemzői; a középkori uradalom
- 15) Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai
- 16) Hunyadi Mátyás reformjai és külpolitikája
- 17) A felvilágosodás eszmerendszere és főbb képviselői
- 18) A Rákóczi-szabadságharc okai, főbb eseményei és eredményei
- 19) A XIX. század főbb eszmeáramlatainak jellemzői
- 20) Széchenyi és Kossuth reformprogramja
- 21) A mai Magyarország állami-politikai berendezkedése
- 22) Az Európai Unió kialakulása és intézményei, működése

Próbaérettségi

A 12. év tavaszán diákjaink – más tantárgyakhoz, pl. a matematikához és az idegen nyelvekhez hasonlóan – próbaérettségi dolgozatot írnak történelemből. Mindenki olyan szintű feladatlapot ír meg, amilyen szintű érettségire jelentkezett, függetlenül attól, hogy milyen szintű csoportba járt odáig. E feladat célja az, hogy megismertesse a diákokat az írásbeli feladatlapok vizuális élményével, tartalmával és szerkezetével, valamint, hogy szembesüljön azzal mit, mennyit

és hogyan képes teljesíteni adott idő (180 perc) alatt. Az eddigi tapasztalatok kifejezetten kedvezőek, hiszen diákjaink – gyakran nemcsak az órai készülés keretei közt, hanem egyénileg is – az előző évek írásbeli feladatsorait átnézik és megoldják, így nemcsak a próba-, de a valódi érettségire is készen állnak.

Szóbeli részt a próbaérettségi nem tartalmaz.

A próbaérettségi időpontja 2018. április 4.

Történelem érettségi témakörök

A középszintű szóbeli tételsort nem hozhatjuk nyilvánosságra, viszont a vizsga témaköreit igen, annak érdekében, hogy a diákoknak elegendő idő álljon rendelkezésre a felkészüléshez. A témakörök tehát (2018. júniusban) az alábbiak lesznek:

I. Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra, pénzügyi és gazdasági ismeretek

1. Károly Róbert gazdaságpolitikai reformjai
2. A földrajzi felfedezések és a kapitalista gazdaság jellemzői
3. Az ipari forradalmak legjelentősebb területei és főbb találmányai, a gyáripár kezdetei
4. A Rákosi-korszak gazdaságpolitikája

II. Népeség, település, életmód

5. A középkori város
6. Demográfiai és etnikai változások a 18. századi Magyarországon
7. Életmód és mindennapok a Kádár-korszakban

III. Egyén, közösség, társadalom, munkaügyi ismeretek

8. Hunyadi Mátyás reformjai, külpolitikája
9. Az alkotmányos monarchia jellemzői Angliában
10. Etnikai viszonyok és a nemzetiségi kérdés a dualizmus korában

IV. Politikai berendezkedések a modern korban

11. A náci Németország legfőbb jellemzői
12. A kommunista ideológia és a sztálini diktatúra jellegzetességei a Szovjetunióban
13. Az ellenforradalmi rendszer politikai rendszerének jellemzői Magyarországon

V. Politikai intézmények, eszmék, ideológiák

14. A kereszténység létrejötte és főbb tanításai
15. A katolikus megújulás
16. Az Európai Unió intézményei és működése
17. A mai Magyarország politikai intézményrendszere

VI. Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

18. A tatárjárás és a második honalapítás
19. A szabadságharc főbb katonai és politikai eseményei
20. Magyarország háborúba lépése és részvétele a Szovjetunió elleni harcokban
21. A kétpólusú világrend megszűnése: Szovjetunió, Jugoszlávia, Németország
22. Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és eseménytörténete

Filozófiaoktatás

A filozófia önálló tantárgyként való oktatása helyett 2006-tól a történelem tantárgyba illesztettük a filozófia tananyagot. Ezért a 12. évfolyamon heti háromról négyre nőtt az óraszám, ezt azonban nem történelem, hanem filozófia tanítására kell fordítani.

Társadalomismeret-oktatás

Az új központi tantervnek megfelelően a 12. évfolyamon a történelem órák keretében társadalomismeret oktatására is sort kell keríteni, ez a helyi tantervben és tanmenetekben is benne van. Ugyanakkor iskolánk megtartotta önálló tantárgyként is a társadalomismeretet 11. és 12. évfolyamon, heti 1 – 1 órában. Ennek tapasztalatai, fogadtatása és érettségi eredményei kifejezetten kedvezőek, hiszen a diákokat a jelen megismerésére sarkallja, továbbá a jövőjükben való könnyebb eligazodást is segíti, ugyanis itt politikai, állampolgári, gazdasági és pszichológiai alapismeretekre tesznek szert tanulóink.

Iskolai megemlékezések

Immár hagyományosan a történelem szakos kollégák állítják össze a **holokauszt áldozatainak** emléknapján, a **kommunista diktatúrák áldozatainak** emléknapján, valamint a június 4-i **nemzeti összetartozás emléknapján** tartott műsorokat, amelyek rádiós közvetítéssel jutnak el iskolánk diákjaihoz.

Az **október 23-i** megemlékezést szintén munkaközösségünk szervezi, az Erzsébetligeti színházban filmvetítésen vesznek részt diákjaink..

A **március 15-i** megemlékezést a magyar és a történelem munkaközösség együtt szervezi. Terveink szerint idén számítunk a diákok aktív részvételére: minden osztály egy projekt munkát készít, amelyben feldolgoznak egy-egy 1848-as eseményt, helyszínt, résztvevőt, majd egy-egy tablót készítenek. A tablóból kiállítás készül, amit az osztályok megtekintenek.

Földrajzoktatás

Évfolyam	6 évfolyamos	4 évfolyamos	5 évfolyamos
7.	heti 2 óra		
<i>tananyag</i>	Kontinensek földrajza		
8.	heti 2 óra		
<i>tananyag</i>	Közép-Európa földrajza; Magyarország természetföldrajza; társadalom és gazdaság		
9.	heti 2 óra	heti 2 óra	
<i>tananyag</i>	Csillagászat; Geoszférák, légkör, vízburok; A természetföldrajzi övezetesség és hatásai	Csillagászat; Geoszférák, A természetföldrajzi övezetesség és hatásai	
10.	heti 2 óra	heti 2 óra	
<i>tananyag</i>	Természeti és társadalmi környezet; Világgazdaság a 21. sz.-ban; globális problémák; Magyarország társadalomföldrajza	Természeti és társadalmi környezet; Világgazdaság a 21. sz.-ban; globális problémák; Magyarország társadalomföldrajza	
11. – 12.	(heti 2 óra)		
<i>tananyag</i>	(Fakultáció lehetősége)		
12. – 13.		(heti 2 óra)	
<i>tananyag</i>		(Fakultáció lehetősége)	

Emelt szintű (fakultációs) csoportok

A 10. évfolyammal véget ér a földrajz oktatása. A tantárgy iránt érdeklődők és az emelt szintű érettségire készülők számára ajánlott ez a képzési forma. Mint minden emelt csoportban, itt is heti 3 órában folyik a tanítás, így lehetőség nyílik átvenni azokat a fontos témaköröket, amelyek már nem részei az előző évek tananyagának. Az érettségi felkészülésnek is fontos eleme ez, habár a nem emelt diákok számára minden évben külön érettségi előkészítőt is tartunk.